

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ

Δύο οικείες όσο και αινιγματικές προσωπικότητες στρέφουν και μᾶς κοιτοῦν και ἔρχονται λοξεύοντας πρὸς τὴ μεριά μας ἀπὸ ἓνα μακρινὸ τοπίο πὸ ἀκούει στὸ ὄνομα ρομαντισμὸς – ἀλλιῶς, ἀπὸ τὴν παρεξηγημένη ἀφετηρία τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ ἓνας εἶναι ὁ ντροπαλὸς γιὸς ἐνὸς Αὐστριακοῦ δημοδιδασκάλου, ὁ συνθέτης Φρὰντς Σοῦμπερτ, πὸ κάποτε ἀναρωτήθηκε τί μένει νὰ γραφεῖ μετὰ τὸν Μπετόβεν και ἄφησε πίσω του ἓνα τεράστιο ὀργανικὸ και φωνητικὸ ἔργο ἀπαράμιλλης μουσικῆς εὐγλωττίας. Ὁ ἄλλος εἶναι ὁ Βίλχελμ Μύλλερ, ὁ γιὸς τοῦ ράφτη ἀπὸ τὸ Ντεσσάου, σπουδαστῆς τῆς κλασικῆς φιλολογίας, στρατιώτης, ποιητῆς, φιλέλληνας, μεταφραστῆς ἑλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν, βιβλιοθηκᾶριος, κατὰ τύχη στιχουργός. Δὲν συναντήθηκαν ποτέ. Ὁ Μύλλερ δὲν ἄκουσε ποτέ τοὺς στίχους του τραγουδημένου, ὁ Σοῦμπερτ δὲν πρόλαβε καν νὰ δεῖ τυπωμένο τὸ δεύτερο μέρος τοῦ κύκλου. Ὁ ἓνας πέθανε σὲ ἡλικία τριάντα ἐνὸς ἐτῶν, τὸ 1828, ὁ ἄλλος στὰ τριάντα δύο του, τὸ 1827. Τὸ *Χειμωνιάτικο ταξίδι* ὅμως θὰ ἄλλαζε γιὰ πάντα τὴν ἔννοια τοῦ τραγουδιοῦ στὸν πολιτισμὸ μας κατακυρώνοντας ἓνα καινούριο εἶδος τέχνης: τὸν κύκλο τραγουδιῶν ὡς σύνθετο λυρικὸ ἔργο, πὸ θὰ συνεχίζοταν στοὺς κύκλους τραγουδιῶν τοῦ Σούμαν, τοῦ Μάλερ, στὰ *Τέσσερα τελευταῖα τραγούδια* τοῦ Στράους, στὸν Μπρίτεν (*The Holy Sonnets of John Donne, Songs and Proverbs of William Blake*), ἀλλὰ και στὸ *Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band*.

Δὲν θὰ ἦταν ὁμορφο νὰ ἀκούσουμε κάποτε και τὰ εἰκοσιτέσσερα τραγούδια τοῦ κύκλου τραγουδημένα σὲ μιὰ κανονικὴ κατὰ τὰ ἄλλα βραδιὰ τῆς ζωῆς μας, χωρὶς τὴν πολλὴ συνάφεια τῆς σοβαρῆς μουσικῆς καί, πάνω ἀπ' ὅλα, σὰν νὰ μπορούσαν νὰ γίνουν γιὰ λίγο ἑλληνικὰ τραγούδια; Πόσο ἀπὸ τὸ πλούσιο μετάλλευμα τοῦ Μύλλερ μπορεῖ ἄραγε νὰ κοσκινίσει ἡ γλῶσσα μας και νὰ τὸ χύσει στὰ μέτρα τοῦ πρωτοτύπου; Πῶς τὰ εἰκοσιτέσσερα γερμανικὰ τραγούδια τοῦ *Χειμωνιάτικου ταξιδιοῦ* θὰ μεταναστεύσουν πειστικὰ στὴ γλῶσσα μας, ἀπὸ τὴν ἐναρκτήρια «Καληνύχτα» ὡς τὸν ἀκροτελεύτιο *Leierman*, τὸν πλανόδιο ὀργανοπαίχτη, πὸ στοίχειωσε στὴ φαντασία μας και διαπορεύεται, παρέα μὲ τὸν *Tambourine Man* τοῦ Μπὸμπ Ντύλαν, τὴν ἔρημο τῶν ἡμερῶν μας μὲ τὸ ἴδιο ἀνοιξιᾶτικο ὄνειρο στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα; Εἶμαι εὐγνώμων στὸ φιλόξενο «Ἑλληνικὸ Σχέδιο» και πὸ ἐνεθάρρυνε και στέγασε τούτη τὴν παράδοξη σκέψη, τούτη τὴ σεμνὴ φιλοδοξία.

Διονύσης Καμάλης